

Pregled stručne štampe i časopisa

OSNOVI GEODEZIJE I i II OD DR. ING. NIKOLE NEIDHARDTA

Od izdavanja udžbenika M. J. Andonovića: »Niža geodezija sa osobitim pogledom na katastarski premer« prošlo je već 50 godina. U vremenskom razdoblju tih 50 godina napisano je kod nas na području geodetske literature više važnijih radova. Pored manjih djela i brošura naročito treba spomenuti knjige kao što su na pr.: »Geodezija« (trigonometrička, poligonometrička i linijska mreža) te »Nivelman« Ing. Kostića i Ing. Svečnikova, pa »Geodetska vježbanja« Ing. S. Nedeljkovića. Za potrebe pak nastave na Vojnoj akademiji dotično Nižoj i Višoj geodetskoj školi pri Vojnom Geografskom institutu, izdana je »Niža geodezija gen. J. Đorđevića, te »Viša geodezija« pod redakcijom gen. Terzića.

Nijedno od potonjih, inače vrijednih dijela, ne obrađuje područje niže geodezije kao cjelinu; Andonovića »Niža geodezija« bila je u stvari dosada naš jedini udžbenik, koji je bio u tom pogledu kompletan. Ali u vremenu od 50 godina geodetska tehnika je doživjela svoj veliki razvoj i uspon. Iskrslu su novi instrumenti, nova metodika, te u vezi s time i novo gledanje na geodetske probleme. Stoga je razumljivo da se u pogledu jednog cjelovitog udžbenika niže geodezije osjećala jaka potreba. Da li se taj problem nije sustavno riješio uslijed obimnosti materijala ili su razlogom bile finansijske prilike dotično neprilike ili je pak bilo »pre-rano« da se izdaje udžbenik teško je odgovoriti. Činjenica je, da se tako važnoj osnovnoj disciplini kakova je niža geodezija nije posvećivala dovoljna pažnja.

Profesor geodezije na Poljoprivredno šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu Dr. Ing. N. Neidhardt započeo je sa sastavljanjem jednog cjelovitog djela iz područja niže geodezije još 1940. godine. Rad na izdavanju knjige nastavio je punim zamahom 1945/46 godine, kada u štampu ulazi prvi svezak njegovih »Osnova geodezije«, a godinu dana kasnije i drugi svezak. »Osnovi geodezije« zamišljeni su u pet omanjih svezaka. Prvi svezak obuhvaća uvodne probleme, elementarne sprave i male izmjere, drugi optičko mjerenje duljina, mjerenje kutova, treći bi obuhvatio veće izmjere (trigonometrijska, poligona i linijska mreža te snimanje detalja), četvrti kartiranje, računanje površina i promjene međa zemljišnih čestica, a peti metode mjerenja visina (Vidi predgovor I. svesku).

Djelo je pisac namijenio u prvom redu svojim slušačima (Poljoprivrednog šumarskog fakulteta), ali ono po obimu i materiji koju obrađuje, prelazi taj okvir, te naročito uslijed manjka stručnih knjiga na našem jeziku zadobiva znatno šire značenje. Pisac obrađuje materiju u dva, dotično tri sloga. Običnim slogom t. j. krupno ono, što je najvažnije, sitnim slogom teoretska obrazloženja i složenije postupke, konačno posve sitno ono, što nije toliko važno, a ipak je poželjno za bolje razumijevanje. Krupan slog će kroz čitavo djelo sačinjavati kao neku »Malu geodeziju«.

Sam način iznošenja materije u »Osnovima geodezije« odlikuje se jednostavnošću. Pisac namjerno ide kod razlaganja u širinu da početniku olakša rad kod učenja i geodetskih vježbanja tako, da ne ostaje ništa

nejasno, a sve se izgrađuje postepeno od najprimitivnijih sprava i postupaka, k sve složenijima. Lak će biti zalet u visine, ako se može taj zalet poduzeti sa sigurnih temelja učvršćen u osnovnim pitanjima.

Prvi svezak, koji je izašao u izdanju Poljoprivredne naklade u Zagrebu godine 1946. obasiže 182 strane sa isto toliko slika u tekstu. Cijena 120 Din. Sadrži slijedeća poglavlja: Uvod — stabilizacija i signalizacija točaka — visak, razalni trokut libela — sprave za iskolčavanje okomica — izravno mjerenje duljina na terenu — male izmjere — mjerila i noniusi.

U srpnju 1947. g. izašao je drugi, za praksu i nastavu još važniji dio koji obrađuje metodičkim, logičnim redoslijedom: optičko mjerenje duljina — mjerenje kutova — instrumente. Kod obrađivanja geodetskih instrumenata pisac je započeo sa sastavnim dijelovima kako starijih, tako i modernih instrumenata, nastavio sa opisom raznih tipova teodolita, tahimetara, kipregla, busolnih instrumenata, te njihovom rektifikacijom, a završio jednim za našu stručnu literaturu novim poglavljem o uzdržavanju instrumenata. Drugi svezak sadržaje 236 strane sa 226 slika u tekstu. Cijena mu iznosi 110 Din.

Ing. Z. T.

JUGOSLAVIJA U OČIMA ČEHOSLOVAČKOG GEODETA

Pod gornjim naslovom objavljen je članak u časopisu »Zeměměřický Obzor« od Ing. Jana Baše. Članak je napisan povodom poziva urednika pomenutog časopisa Ing. Dr. B. Poura, štampanog 28. kolovoza o. g. u »Slobodnim Novinama«, da bi čehoslovački inženjeri pomogli braći Jugoslavenima u njihovoj nuždi za tehničkim silama pri izgradnji njihovog narodnog gospodarstva. U pozivu je naročito istaknuta struka rudarska i geodetska.

Pisac članka je jedan od pionira geodetske struke, koji su kod nas izrađivali planove hrvatskog i bosanskog katastra, a proboravio je u našim krajevima 18 godina. On je imao namjeru, da onima koji se odluče odazvati pozivu Ing. Dr. Poura, dade stanovite informacije o stanju geodetske struke u Jugoslaviji, i da im opiše prilike u njoj.

Najprije je opisano stanje naših katastralnih planova u svim pokrajinama koje sada sačinjavaju našu Republiku. Zatim je opisana konfiguracija terena u pojedinim krajevima, kulturne prilike i običaji naroda Jugoslavije, posebno u Bosni i Hercegovini gdje je pisac najviše djelovao, a navedeno je također u kojoj bi se grani geodetske prakse geodeta mogao kod nas plasirati.

Članak se završava riječima: »Kako sam već napomenuo nije moguće u ograničenom prostoru ovu temu potpuno u tančine iscrpiti, ali ovo, što sam u zbijenom obliku ovdje naveo, poslužiti će vjerovatno malo na razmišljanje, i olakšati će odluku. Ne ću naročito naglašavati koliki ogromni utjecaj na karakter i stručni horizont ima ovakav boravak u stranoj zemlji, pogotovo onoj, koja je tako bratski prijateljska. Kad bi bio za nekih 20 godina mlađi, vjerujte da bih tamo ponovno otišao.

Svima koji se na to odluče, želim mnogo sreće.«